

BENCZÜR IDA EMLÉKÉRE

Oszályozás		Tárgy		Hely		Idő		Személy		Helyszám	
92		Benczúr Ida		"1970"							
Budapestre vonatkozó újságcikkek											
Szerző:		Cím:		Forrás:		(Hely)		(Köt. v. füz.)		(Oldal)	
Telepy Katalin		Benczúr Ida emléke		Művészet		1970. V. 10.					

Ez év január 6-án örökre lehunyta szemét a Benczúr család utolsó sarja, Benczúr Ida. Színpompás virágcsendéleteit nem hívja többé életre, a pompázó rózsák, krizantémok és peoniák az idők végtelenjébe merülten most már az örökkévalóságban pihennek festményein.

1876 október 3-án született Münchenben s a halál kilencvennégy éves korában ragadta ki kezéből az ecsetet. Gyermekkorát három testvérével együtt Ambachban, a Benczúr család Starnberger-tó melletti otthonában töltötte. Édesanyjuk, a festő Gabriel Max húga, Carolina korán árván hagyta négy gyermekét. Benczúr második felesége, Ürmösi Kata Piroska nevelte fel anyai szeretettel az árvákat.

Ida a müncheni Akadémián és édesapjától tanult festeni. Bár figurális megoldások is foglalkoztatták, mégis már nagyon korán határozott s mindvégig kitartott a virágcsendélet festés mellett. Szenvedélyesen szerette a virágokat – a természet e kifogyhatatlan variációkat adó ajándékait. Ezeket varázsolta vászonra dús színekkel, bimbóból bomló ezernyi változatossággal.

Amikor Benczúr 1883-ban a Mesteriskola vezetésére hazaköltözött, Ida követte apját. A pesti ház és a dolányi birtok volt az otthonuk, melyet Ida mindössze évente egyszer bátyjával, ifj. Benczúr Gyulával az Alpokban tett utazásuk alkalmával hagyott el.

A régi hagyományokat ápoló családban, szeretetteljes környezetben élete problémátlannak látszott, ám éppen, mivel szeretteit soha el nem hagyta, gondjaikban ugyanúgy részt vett, mint örömeikben. Az élet sodró áramlása nem jutott el a Bartók Béla úti lakás falai közé. Az utóbbi években Elza és Gyula testvérével együtt élt. Ápolták apjuk emlékét, házukban a dicső múltat nem váltotta fel a feledés, megállt az idő, a volt dolányi kastélyból megmentett, Benczúr hozzáértéssel gyűjtött művészi berendezési tárgyai s a reneszánsz bútorok között. A világ dolgai kívülmaradtak, számukra nem volt jelen és jövő, csak a múlt, amely szeretteik emlékét őrizte. Csoda-e, ha a világot kirekesztették? Abban a biztos tudatban éltek, hogy apjuk a magyar művészetben a legbecsületesebb akarással teljesítette kötelességét, tehetsége javát adta alkotásaiban, s legjobb tudása szerint oktatott. Ez a tudat, a becsülettel végzett munka öröksége tette életüket tartalmassá. Ifjú Benczúr Gyula csak a művészet iránti rajongást örökölte, orvos lett s mint balneológus a Gellért fürdőben gyógyított. De három nőtestvére, Elza művészi bormunkákkal, fára festett magyaros-mustráival, Olga akvarelljeivel, Ida pedig virágcsendéleteivel jutatta kifejezésre művészi hajlamát. Időről időre a Benczúr nővérek közös műteremkiállításokat rendeztek, Ida 1912-től a Kis Szalon gyakori kiállítója volt. Lazurosan festett, atyjától tanult reprezentatív felfogásban, dús, érzéletes anyag-szerűséggel. Örömet lelte az alkotásban, életéhez tartozott a rendszeres munka, korán megtanulta apjától, hogy a festő alázatosan kell szolgálja a művészetet. Szerette a virágot, gyönyörködésül szánta képein, hogy azok soha el nem hervadva a természet harmóniájára, környezetünk szépségeire figyelmeztessenek. A Benczúr család jelmondata: „Szeresd az embereket” – előtte is szent volt. Kedves, örökké mosolygó vonásait a lélek tisztasága tette vonzóvá. Nemrég még dolgozott utolsó festményén. Alkotókedvét mindvégig megőrizte. Havonta egy-egy virágcsokor indult el műterméből a világba. Kedvelték nemcsak itthon, de külföldön is örömetárasztó alkotásait.

1958-ban a Benczúr emlékkiállítás megnyitásán a Benczúr család mind a négy gyermeke még életben volt. Az évek súlyától megtörtén de mindnyájan ott ünnepelték a Magyar Nemzeti Galériában atyuk életművének bemutatását. Azóta egymást követve távoztak az elők sorából, utolsóként a legfiatalabb, Benczúr Ida. Élete – a csendes alkotásban, atyja emlékének alázatos ápolásában telt hosszú évtizedek – egy örökre letűnt világ sok szépségét, örömet, de megpróbáltatásait is magabazárta.

Búcsúzóul gondolatban borítsuk be emlékét kedves rózsái, peoniái színdús csokraival.

Telepy Katalin